

ÅRSPLAN

TVEGERDDET FUS
BARNEHAGE 2019/20

INNHOLDSFORTEGNELSE

- s. 3 Tvesterjordet FUS Barnehage, presentasjon
- s. 5 vurderingsarbeid / plan- og dokumentasjonsarbeid
- s. 6 personalet/barnegruppen
- s. 7 samarbeidspartnere
- s. 8 samarbeid barnehage/hjem
- s.10 rutiner
- s.11 merkedager og tradisjoner
- s.12 planleggingsdager / foreldremøter / feriestengt
- s.13 mat og måltider
- s.14 mål for det pedagogiske arbeidet
- s.15 sosial kompetanse/anti-mobbearbeid
- s.16 barns medvirkning
- s.17 fagområder og læring
- s.19 gruppeaktiviteter / beskrivelse av gruppeaktivitetene
- s.22 aldersinndelte grupper
- s.24 progresjonsplaner for fagområdene
- s.32 personalmedvirkning og kompetanseutvikling
- s.33 foreldremedvirkning

TVETERJORDET FUS BARNEHAGE, PRESENTASJON.

Årsplanen inneholder en beskrivelse av Tvetterjordet FUS Barnehages virksomhet. Den gir en begrunnelse for, og utdyper noen tanker og ideer som ligger til grunn for arbeidet vårt. Den er et arbeidsredskap for personalet og et dokument som skal gi brukere og andre samarbeidspartnere innsikt i barnehagens innhold. Kommunen bruker årsplanen som redskap for tilsyn.

Vi baserer vårt arbeid på noen faste modeller som videreutvikles over tid. Planene bygger på lovverk, kommunale og statlige føringer, samt personalets kunnskaper og erfaringer om barns utvikling og behov.

Tvetterjordet FUS barnehage er en del av FUS-kjeden. Daglig leder er i samarbeid med Styret ansvarlig for driften.

Barnehagen har 28 barn i alderen 1 - 5 år.

Fast bemanning er:

1 styrer

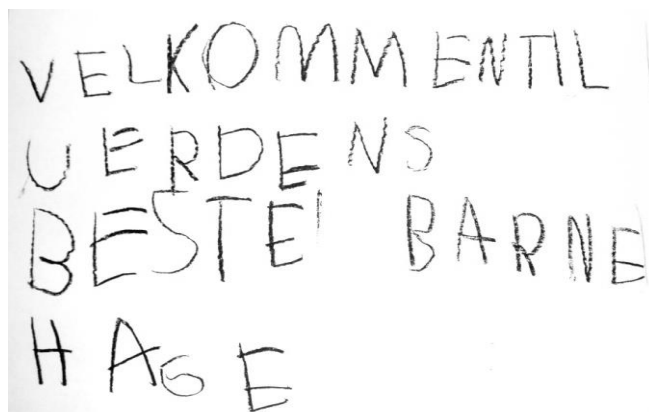
3 pedagogiske ledere

4 assistenter

I tillegg kan vi ha ekstra bemanning i forhold til barnehagens og barnegruppenes behov

Vi holder fortsatt til i midlertidige lokaler i Gartnerveien 6. Der har vi fått store, lyse lokaler, med mange muligheter. Rommene er innredet på en måte som skal innby til forskjellige aktiviteter, og vi har et stort gymrom i underetasjen hvor barna kan boltre seg.

Vi venter på å kunne flytte inn i splitter nye lokaler i Tvetterveien i løpet av året som kommer. Grunnarbeidene er startet nå i september, og vi vil komme tilbake med en framdriftsplan for byggingen når den er klar.

VELKOMMENTIL
VERDENS
BESTE BARNE
HAGE

DETTE KJENNETEGNER OSS

- Vi er blide, positive og aktive voksne som legger vekt på å gi barnet ditt en trygg og forutsigbar hverdag. Fokus på enkeltbarns behov er en selvfølge for oss. **BARNET FØRST!**
- Vi har en god atmosfære hvor alle foreldre, barn og personale kjenner hverandre godt. Dette gir et trygt og oversiktlig miljø med fornøyde brukere. Vi har gjennom mange år hatt svært god stabilitet i personalgruppen.
- Vi har uteaktiviteter hver dag uansett vær, og aldersinndelte grupper med turdag hver uke.
- Vi legger detaljerte planer for aktiviteter med barna, og er kjent for å gjennomføre disse!

Overordnet mål for all vår virksomhet er å gi barna gode opplevelser i hverdagen og lære dem sosiale ferdigheter med vekt på samarbeid med andre.

VURDERINGSARBEID.

Personalet har, som et ledd i kvalitetssikringen av barnehagen, rutiner på å vurdere planer og det daglige arbeidet på jevnlig **personal- og avdelingsmøter**, samt på **planleggingsdager**. Observasjoner av enkeltbarn og barnegrupper er et svært viktig arbeidsredskap.

Vi legger også vekt på å få foreldregruppen med på vurderingen via ulike samarbeidsfora.

Samarbeidsutvalget i barnehagen blir et viktig talerør for foreldrene, som vi oppfordrer dere til å bruke aktivt. Vi utveksler også erfaringer, ideer og vurderinger på **foreldremøtene**.

Gjennom **foreldresamtalene** får vi muligheten til å vurdere det enkelte barn og den enkelte families spesifikke behov. Det har blitt gjennomført brukerundersøkelser etter samme mønster og hyppighet som Barnehagekontoret i kommunen gjennomfører. Resultatene fra undersøkelsen brukes i det videre planleggings- og utviklingsarbeidet.

Vi har over mange år utviklet en arbeidsform som har gitt gode resultater. Dette bygger vi videre på i årets planer, både med tanke på faglig innhold og faste tradisjoner. Vi har temaer som går igjen fra år til år, noe er knyttet spesielt til de ulike aldersgruppene. Det skaper forventninger i barnegruppen, de gleder seg til det blir deres tur. Som dere vil se i planene tilføres det også nye ting, og planer og aktiviteter vil utvikles med utgangspunkt i de barn og voksne som til enhver tid utgjør Tveterjordet FUS Barnehage.

BARNEHAGENS PLAN- OG DOKUMENTASJONSARBEID.

Årsplanen er personalets arbeidsdokument, basert på Barnehageloven og Rammeplan for barnehagen (ny Rammeplan 2017). Årsplanen gir en oversikt over hovedtrekkene i barnehagens planer. Den synliggjør våre mål for det pedagogiske arbeidet, og de metodene som tas i bruk. Planen behandles og godkjennes av SU.

I Tveterjordet formidler vi våre detaljerte planer gjennom kommunikasjonsverktøyet MyKid. Alle foreldre må benytte dette aktivt.

Det skrives rapporter fra dagens gjøremål, disse legges ut på MyKid.

Vi har en aktiv facebook-side, tveterjordet fus barnehage, her legges det jevnlig ut fortellinger fra barnehagehverdagen vår. Følg oss der!

PERSONALET.

Bemanningen i barnehagen fastsettes ut fra barnetall og alder på barna i samsvar med Barnehageloven.

Vi ansetter ekstra ressurser og vikarer etter gjeldene rammebetingelser og behov.

BEMANNING 2019/20:

Pedagogisk leder:	Marianne Lunde	100 % still.
Pedagogisk leder på dispensasjon:	Nina Horni	100 % still.
Pedagogisk leder på dispensasjon	Nina S. Torrissen	60% still.
Assistent:	Siv Hege Nylund-vanBerkel	100% still.
Assistent:	Lana Gowie	100% still.
Assistent:	Sana Sahbaz	100% still.
Assistent:	Mathias Langfoss	80% still.
Assistent:	Ingrid Røkke	40% still.
Assistent:	Guro Stastad	20% still.
Daglig leder:	Kirsti Ofstad	100% still.

BARNEGRUPPEN.

Vi har 28 plasser, hvorav 14 til barn under 3 år, og 14 til barn over 3 år.

SAMARBEIDSPARTNERE.

Tveterjordet FUS Barnehage, som er en del av det private barnehagetilbudet i Bærum kommune, har mange samarbeidspartnere. Vi vil her presentere noen av disse nærmere:

FORELDREGRUPPEN:

Samarbeidet med foreldrene er meget viktig for oss. Gjennom foreldremøter, foreldresamtaler, foreldrekafe og div. andre arrangementer, vektlegger vi å ha et samarbeid til barnas beste. Vi ønsker å ha en åpen dialog med foreldrene angående innhold og drift av barnehagen.

Vi er også i noen grad avhengig av foreldrenes innsats i form av dugnadsarbeid, SU-representanter osv.

SKOLEN:

Barna i Tveterjordet FUS sokner til flere forskjellige skoler. Det er viktig for oss å ha kontakt med den enkelte skole i forbindelse med overgang barnehage/skole. Hver vår går vi på besøk med førskolebarna til de aktuelle skolene, slik at de får hilst på personalet og gjort seg litt kjent med lokalene. Enkelte skoleledere kommer også på besøk til barnehagen for å hilse på barna.

PEDAGOGISK PSYKOLOGISK TJENESTE, Bekkestua område:

Dette er en kommunal tjeneste som personalet og foreldre kan kontakte dersom det er saker vi ønsker råd og veiledning på angående enkeltbarn eller barnegruppen generelt. Med tillatelse fra foreldrene kan vi også selv ved behov benytte oss av ulike kartleggingsverktøy.

BÆRUM KOMMUNE:

Barnehageadministrasjonen i Bærum kommune har tilsyn med alle barnehagene i kommunen, også de private, og ser til at lover og forskrifter blir fulgt. Det arrangeres faste møter mellom styrere i alle Bærum barnehager og barnehageadministrasjonen i Bærum, slik at vi holdes orientert om hva som skjer på barnehagesektoren i kommunen. De private barnehagene får også tilbud om å delta på kurs som kommunen organiserer.

Kommunen administrerer bevilgning av midler til støtteordninger for barn med spesielle behov.

FUS-KJEDEN OG TRYGGE BARNEHAGER

Vi har fra 1.august 2018 blitt en del av FUS-kjeden og har dermed et godt støtteapparat i ryggen. Det arrangeres kurs/opplæring for personalet og man har sitt interne driftsystem vi nyter godt av. Trygge barnehager driver bl.a. med bygging av nye FUS-barnehager, og de står for bygging av den nye barnehagen vi skal flytte inn i, i Tveterveien på Haslum. Denne håper vi står ferdig i løpet av våren/sommeren 2020.

PRIVATE BARNEHAGER I ØSTRE BÆRUM.

Daglig leder er med i et nettverk for ledere i andre FUS barnehager i vårt distrikt. Vi samarbeider om saker av felles interesse, jobber sammen om faglig utvikling, kan ta felles initiativ overfor kommunen, og arrangerer felles kurs/møter for personal- og foreldregruppene.

SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG HJEM.

Vi legger vekt på et nært og konstruktivt samarbeid med foreldrene, slik at begge parter kan informere hverandre om sine forventninger. Dette medvirker i sin tur til å sikre barna en trygg og verdifull barnehagehverdag. Personalets samarbeid med barnets foreldre bygger på innsikt i hvilken rolle hjemmet og barnehagen hver især spiller i barnets liv. Arbeidet i barnehagen tar utgangspunkt i en grunnleggende respekt for foreldrenes kompetanse som foreldre, og den rett og det ansvar de har for å oppdra sine barn på den måten som er riktig i forhold til deres tradisjoner, normer og vurderinger. Det er viktig at både foreldre og personalet er aktive og ansvarlige deltakere i barnets utvikling og læring i barnehagen. Det er av stor betydning at foreldre og personalet har gjensidig tillit og et ønske om samarbeid for at barnehagen og hjemmet skal oppleves som en helhet i barnets hverdag.

Ulike samarbeidsformer/fora:

***Daglig muntlig informasjon.**

Dette er den viktigste form for kontakt mellom foreldre og personalet. Barn og foreldre blir møtt i garderoben og viktige beskjeder formidles. Om ettermiddagen skal foreldrene få vite om spesielle hendelser i løpet av dagen.

***Daglig skriftlig informasjon.**

I appen MyKid legges det daglig ut informasjon i form av dagsrapport på «dagen i dag» Her forteller vi om dagens hendelser, spesielle turer eller arrangementer vi har hvert med på. Her vil også valg av aktiviteter i verkstedgruppene komme fram. For å holde deg oppdatert, er det viktig å følge med daglig.

***Planer.**

Detaljerte planer er lagt inn i kalenderen på MyKid. Alltid viktig å holde seg oppdatert, viktig informasjon om turer, spesielle aktiviteter og hendelser legges her!

***Foreldresamtaler.**

2 ganger i året innkalles det til foreldresamtaler, hvor avdelingsleder og foreldre snakker sammen om det enkelte barns utvikling, behov og oppfølging. Rutinemessig har vi en samtale i løpet av høsten og en oppfølgingssamtale på vårparten. Foreldrene kan selvsagt be om tid til samtaler i tillegg til dette.

***Foreldremøter.**

Vi arrangerer foreldremøte felles for hele barnehagen hver høst. Vi har vanligvis også et temamøte i vårhalvåret, ofte med innleid foredragsholder. Evt. andre møter kan holdes i løpet av året etter behov, gjerne etter initiativ fra foreldrerrådet (= foreldrene i barnehagen)!

***Samarbeidsutvalg.**

SU er et samarbeidsorgan med representanter fra foreldre og personaler i barnehagen. SU skal sikre et godt samarbeid mellom barnets hjem og barnehagen. Alle kan melde saker til representantene i SU, disse bringer det videre til behandling i SU.

***Foreldrekaffe.**

Vi arrangerer foreldrekaffe noen ettermiddager i løpet av året. Her er det meningen at de som har anledning tar seg litt ekstra god tid ved henting av barna, får seg en kopp kaffe og noe å bite i før de går hjem. Som regel vil barna underholde litt med sanger de har lært! Dette er helt uformelt, og det forventes ikke at alle har anledning til å delta hver gang. Foreldrekaffen er en fin anledning for foreldrene å bli kjent med hverandre. Man kan ikke forvente å treffe hele personalgruppen en slik ettermiddagsstund, hvem som er tilstede vil variere utfra de oppsatte vaktene.

***Besøk av nye barn.**

Om våren inviteres de nye barna til et besøk i barnehagen. Vi avtaler tid med hver og en, da vi har erfart at det er vanskelig å finne et felles tidspunkt som passer alle. Her får de treffe barn og voksne i barnehagen, samtidig som de får se seg om i lokalene. Det blir gitt praktiske opplysninger, og foreldrene får mulighet til å få besvart evt. spørsmål angående oppstart.

*Tradisjonelle arrangementer i barnehagen hvor foreldrene deltar er også en del av foreldresamarbeidet. **Foreldreråd og Samarbeidsutvalg** er og viktige arenaer for dette arbeidet.

VI FORVENTER AT FORELDRENE:

- benytter seg av muligheten til å påvirke barnehagens innhold ved å engasjere seg i samarbeidsutvalg og foreldreråd
- gir tilbakemelding om hvordan barnehagens tilbud virker på *sitt* barn
- sender med barnet **klær** som er tilpasset **vær**
- holder seg orientert om planer og annen informasjon gjennom aktiv bruk av appen MyKid, og besvarer div. forespørsler innen fristene.
- gir beskjed når barnet holdes hjemme fra barnehagen (legg det gjerne inn i MyKid)
- ALLTID gir beskjed når barnet skal hentes av andre
- ALLTID sørger for å ta kontakt med en av personalet ved levering/henting av barn
- ALDRI lar barnet gå ut av porten alene, verken løpe ut for å møte noen, eller gå i forveien til bilen
- respekterer barnehagens åpningstider 07.30-17.00
- avslutter samtaler i mobiltelefon. FØR barna hentes. Barnet fortjener full oppmerksomhet i hentesituasjonen!

KAFFE OG TE STÅR PÅ KJØKKENET, SITT GJERNE NED EN STUND NÅR DU HAR LITT EKSTRA TID!

RUTINER

Som det fremgår av dag- og ukerutinene nedenfor, er det lagt inn tid til spontane og ikke-voksenstyrte aktiviteter. Dette er en viktig del av barnehagedagen for barnet, og forskning viser at disse situasjonene er svært lærerike for barna. Sosialt samspill og mulighet til egne initiativ i leken er viktige brikker for en god utvikling. Mye av hverdagen består av de små tingene, spillet mellom barn eller mellom voksne og barn. Fordi vi er så mange sammen, lærer vi også mye om å ta hensyn til hverandre og tilpasse oss felles regler.

DAGLIGE RUTINER:

07.30	Barnehagen åpner. De som ønsker det spiser medbragt frokost. Frilek.
ca. 09.15	Morgensamling
“ 9.30	Gruppeaktiviteter
“ 10.40	Samlingsstund
“ 11.00	Måltid
“ 11.30	Utelek
“ 14.30	Måltid
“ 15.00	Frilek ute/inne (avhengig av årstid og været)
17.00	Barnehagen stenger

RYDDING: Barna deltar selvsagt i ryddingen ved skifte av aktiviteter. Vi legger vekt på å innarbeide gode rutiner på dette området.

UKEPROGRAM:

Mandag:	Velgegrupper. Barna gjør selvstendige valg innenfor et gitt, tilrettelagt aktivitetstilbud.
Tirsdag og onsdag:	Aldersinndelte grupper. Tema og aktiviteter tilrettelegges etter barnas nivå. Samlingsstund i gruppene.
Torsdag:	Velgegrupper. Barna gjør selvstendige valg innenfor et gitt, tilrettelagt aktivitetstilbud.
Fredag:	Arbeid knyttet til ulike tema innenfor årets satsningsområde; Musikk, drama og bevegelse. Se detaljerte planer i MyKid.

MERKEDAGER OG TRADISJONER

-HØSTFEST.

Uteaktiviteter med barna om formiddagen, sammenkomst med foreldre, servering av lapskaus om ettermiddagen. 25.09.19

-ADVENT: Vi gjør ventetiden til en koselig tid i barnehagen, med aktiviteter i tråd med norske tradisjoner. desember

-LUCIAFEIRING: Hele familien inviteres til lysfest tidlig om morgenen. 13.12.19

-NISSEFEST: Fest for barna en av de siste dagene før jul. 20.12.19

-KARNEVAL OG FASTELAVN: Vi kler oss ut, danser samba og slår ”Katta ut av sekken” 14.02.20

-PÅSKE: Vår og fornyelse,- vi formidler noen tradisjoner rundt påskefeiringen. En liten fest for barna siste fredag før påskeferien. Ta på gule klær. 03.04.20

-VÅRFEST: Vi lager en vårfest for barna i barnehagen, med leker, pølser og mye gøy! 15.05.20

-SOMMERFEST: Sammenkomst med foreldre og søsken mot slutten av barnehageåret 10.06.20

FØDSELSDAGSFEIRINGER: Barnas fødselsdager markeres i barnehagen med flagg, krone, bursdagskappe og mere til!

PLANLEGGINGS-DAGER

Vi har 5 planleggingsdager i året, barnehagen er da stengt for barna. Planleggingsdager samordnes med skoleruta og andre barnehager i kommunen

Planleggingsdager benyttes til kursing av personalet, felles planlegging og vurdering.

Planleggingsdagene i barnehageåret 19/20 er fastsatt slik:

15. og 16. august 2019

2. januar 2020

22. mai 2020

Den 5. dagen står foreløpig åpen, det kan bli behov for en stengt dag dersom det blir flytting i løpet av våren.

FORELDREMØTER

Høstens foreldremøte ble avviklet 4. september

Eventuelt flere møter fastsettes senere.

FERIESTENGT

Barnehagen er stengt mellom jul og nyttår og i hele påsken (6.-13. april 2020).

Barnehagen holder vanligvis sommerstengt uke 28, 29 og 30.

Det sendes ut påmeldingsskjema som avgjør bemanningen de øvrige ukene i sommerferien.

MAT OG MÅLTIDER

Vi ønsker å fokusere på et sunt kosthold i hverdagen.

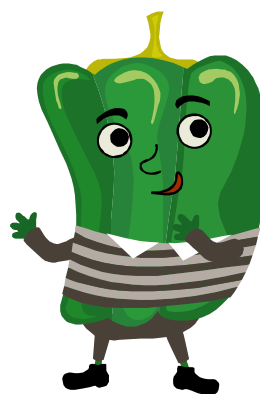
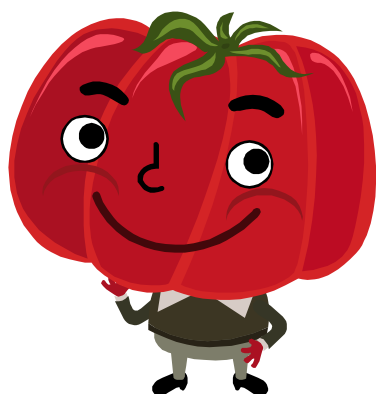
På grunn av midlertidig dårlige kjøkkenfasiliteter, vil lunchen stort sett basere seg på medbragt niste hjemmefra. Vi vil servere et ettermiddagsmåltid bestående av knekkebrød, smørepålegg og frukt. Vi har levering av varm-mat hver fredag, hva som blir servert den enkelte fredagen finner dere i planene.

Det er opp til foreldrene hva som sendes med i barnas matpakker, men vil oppfordre til å tenke sunt og næringsrikt, f.eks . ser vi at det er populært hos mange med rester fra gårsdagens middag, oppkuttete grønnsaker osv. På turdager er det viktig at maten er enkel å spise på tur, er ferdig kuttet/skrelt osv.

Fruktmåltidet som serveres om ettermiddagen består av knekkebrød med div. tube-pålegg og div. frukt. Det vanligste er bananer, epler, appelsiner, pærer og gulrot, men dette blir innimellom supplert med både ananas, druer, kiwi og andre spennende godsaker.

Vi legger vekt på å ha en hyggelig og rolig atmosfære under måltidene, og de voksne sitter sammen med barna og spiser. Det er også viktig for oss å lære barna god hygiene i forbindelse med måltidene og håndtering av mat. Gode rutiner med håndvask, hvordan man sitter til bords osv. inngår som en naturlig del av helheten.

Gylden middelvei: Sunn og næringsrik mat er viktig i hverdagen Vi har i samråd med foreldrene valgt å kutte ut kaker og søtsaker ved bursdagsfeiringer i barnehagen, og overlater det til den private feiringen. Vi vil likevel fortsatt unne oss litt ekstra godt av og til, og på spesielle fester i barnehagen vil du fortsatt oppleve at vi serverer en kakebit e.l.!

MÅL FOR DET PEDAGOGISKE ARBEIDET

Tveterjordet FUS Barnehages pedagogiske arbeid bygger på revidert Lov om barnehager (01.01.06) og forskrifter til denne; Rammeplan for barnehager (2017)

Rammeplanen gir barnehagens personale en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnehagens innhold bygger på et helhetlig læringssyn hvor omsorg, lek, læring, sosial og språklig kompetanse er sentrale elementer som ses i nær sammenheng.

Vi har formulert tre målsettinger for vårt daglige arbeid:

-Vi lærer barna sosiale ferdigheter som gjør dem rustet til å samarbeide positivt med andre mennesker. Vi skaper gode holdninger hos barna gjennom å lære dem å akseptere og sette pris på hverandres ulikheter. Vi viser barna at alle har noe å bidra med i fellesskapet.

-Vi gir barna positive opplevelser som skaper glede, kunnskap og interesse for nærmiljøet, naturen og miljøarbeid.

-Vi legger stor vekt på fysisk aktivitet med mye uteliv, slik at barna får gode forutsetninger for den motoriske utviklingen.

For å nå disse målene benytter vi ulike metoder, som er nærmere beskrevet under de forskjellige aktivitetene. Her er også målsettingene konkretisert med utgangspunkt i de ulike fagområdene.

FUS-barnehagene har sin egen felles service-erklæring som skal tydeliggjøre hva man kan forvente av en FUS-barnehage. (Se våre hjemmesider)

Vi tilbringer også dette året i midlertidige lokaler. Vi er organisert som en én avdeling med små og store barn i fellesskap, men deler oss i mindre grupper med faste voksne gjennom dagens aktiviteter. På den måten får vi skjermet de minste, og vi får utnyttet de ulike rommene i barnehagen på en god måte. For eksempel har vi et stort gymrom i underetasjen som er veldig populært!

Hovedtanken i alt vårt arbeid i barnehagen er å skape DEN GODE HVERDAGEN for barna og ivareta det enkelte barns behov for både omsorg og læring på best mulig måte. I hverdagsaktivitetene kan vi se når barnet opplever en mestringssituasjon, og kan som voksen bekrefte denne. Dette gir barnet en positiv selvoppfatning. Ved å synliggjøre hverandres gode egenskaper (gjelder både barn og voksne) skaper vi et aksepterende miljø hvor alle kan bidra med sitt. Ved at vi voksne fokuserer på samarbeid og god kommunikasjon oss imellom, er vi gode rollemodeller og legger et godt grunnlag for trivsel for både barn og voksne i Tveterjordet barnehage.

SOSIAL KOMPETANSE / FOREBYGGING AV MOBBING

Å utvikle sosial kompetanse vil i praksis si å lære sosiale ferdigheter gjennom konkrete hendelser i dagliglivet. I barnehagesammenheng fokuserer vi på innlevelsesevne, å kunne hjelpe andre, selvkontroll, lek/glede/humor og selvhevdelse.

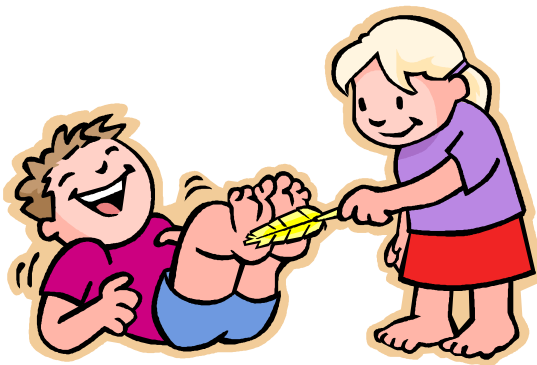
Mye av arbeidet for å utvikle barnas sosiale ferdigheter foregår i rutinesituasjoner, som under måltidet og i garderoben, i tillegg til i strukturerte situasjoner som f.eks. samlingsstunder. Den aller viktigste arenaen for denne type læring er imidlertid barnas egen lek. Derfor legger vi stor vekt på god tilrettelegging, og tilstedeværelse og oppfølging fra de voksne. Vi må være nær og hjelpe til med håndtering av uoverensstemmelser, og se til at det ikke utvikler seg dårlig samspill som igjen kan føre til utestengelse og mobbing. Vi toner ned bruken av begrepet "bestevenn", og vil heller fokusere på at alle er gode venner og at det går an å leke med forskjellige venner fra dag til dag, uten at det betyr at de andre er glemt. Vennskap blant barn kan bety glede over det å være sammen akkurat nå, skape mening sammen og en felles humor. På samme måte som voksne, kan barn ha glede av ulike venner i ulike aktiviteter. De utvikler flere vennsapsrelasjoner der de får utfolde seg forskjellig.

I vår barnehage skal ingen utestenges fra lek de ønsker å delta i, vi hjelper alle til å finne sin rolle.

I arbeidet med inkludering og utvikling av gode lekemønstre, trenger vi et godt samarbeid med foreldregruppen. Det er for eksempel viktig at alle barn omtales på en positiv måte, og at man, når konflikter måtte oppstå, forsøker å forklare barna at noen trenger mer hjelp til å følge regler og normer, og at de voksne er der for å hjelpe.

Vi opplever av og til usikkerhet i forhold til "hvem inviterer vi i bursdagsselskap?" For oss er det viktig at man holder seg til et SYSTEM som lett lar seg forklare for barna, for eksempel at alle barn på samme alderstrinn inviteres. Dette for å forhindre triste barn som føler seg utestengt.

Vi har gjennom mange år innarbeidet en fast aktivitet der vi jobber spesielt med selvhevdelse, og hvor vi har spesiell oppmerksomhet mot enkeltbarna i gruppen. Vi kaller det "DAGENS BARN". Vi har knyttet dette opp mot barnets fødselsdag, og sørger for at man opplever masse positiv fokus på egen person denne dagen.

BARNES MEDVIRKNING

Barns medvirkning i barnehagen er ikke synonymt med å la barna velge fritt og la dem gjøre som de vil. Det handler i stor grad om en pedagogisk praksis som skaper prosesser der vi sikrer at alles stemmer blir hørt og at alle opplever at de har betydning for det som foregår i barnehagen. Tanken om barns medvirkning bygger på ideer om likeverdighet og respekt for hverandre.

I Tveterjordet FUS barnehage har vi alltid fokus på barns medvirkning. Fordi barnegruppene er organisert som en åpen helhet, vil barna for eksempel hver dag ha mulighet til å velge hvor de vil leke, - og med hvem.

Vi er en liten og oversiktlig barnehage, noe som bidrar til at alle de voksne har god kjennskap til hvert enkelt barns ønsker og behov, tolker barnas signaler og følger dette godt opp gjennom barnehagedagen.

Av organiserte aktiviteter som setter barns medvirkning i fokus vil vi nevne:

- Barnas egne valg av aktiviteter i verkstedgruppene. (hver uke)
- Oppmerksomhet på barnas initiativ i lek og aktiviteter
- Barneintervjuer av de eldste i forkant av foreldresamtaler før jul

FAGOMRÅDER OG LÆRING

En vesentlig del av barnas læring skjer gjennom dagliglivsaktivitetene våre og den frie leken. Vi er opptatt av å se barnehagen som en helhet, der både barn og voksne føler seg ”hjemme” på hele huset. Slik får vi utnyttet alles ressurser på best mulig måte, og er mindre sårbare for eksempel ved fravær i personalgruppen. Vi ser imidlertid at med flere ett-åringer og to-åringer enn tidligere, vil det være behov for større skjerming av denne gruppen.

Gjennom god tilrettelegging sørger vi for at alle får de samme tilbud og muligheter i forhold til aktiviteter og praktisk hverdagsliv, uavhengig av bakgrunn og kjønn. Personalet legger vekt på å framstå som gode forbilder, og vi har fokus på god kommunikasjon i forhold til hvilke holdninger vi formidler. Vi legger vekt på at alle blir inkludert, og at forskjellighet blir satt pris på, dette gjelder både for barn og voksne.

For å sikre at alle fagområder blir tilstrekkelig ivaretatt, og at alle barn får gode aktivitetstilbud på sitt nivå, legges det opp til mer strukturerte og voksenstyrte aktiviteter i perioder av dagen. Da deles barna i grupper, enten med utgangspunkt i valgte aktiviteter (verkstedgrupper), eller i aldersinndelte grupper.

Satsningsområder:

Lek og forebygging av mobbing:

I tråd med Bærum kommunes satsing på arbeid for forebygging av mobbing, vil vi opprettholde vårt fokus på dette området. Vår innfallsvinkel i arbeidet er å fokusere på **inkludering** i lek og hverdagsaktiviteter. Det er beskrevet mer om dette i avsnittet om sosial kompetanse.

I vår barnehage har vi alltid hatt stort fokus på å tilrettelegge for god lek i barnegruppene. Vi setter av mye tid til lek hver dag, og framhever verdien av lekeaktiviteten i seg selv. Ved at vi setter sammen barnegruppene på ulike måter, stimuleres barna til ulike former for lek. De voksnes oppgave er, gjennom en god tilstedeværelse, å tilrettelegge og bistå for at leken skal utvikles på en god måte for barna. De minste barna blir skjermet i en egen gruppe deler av dagen, for å kunne leke uten avbrytelser fra de som er eldre. Samtidig er det viktig for oss å utnytte det gode samspeillet på tvers av aldergruppene. Gruppesammensettingen gir oss en unik anledning til å utnytte de ulike aldersgruppers styrker, slik at de minste kan dra nytte av de eldres initiativ og kunnskap. De store barna viser mye omsorg, er gode rollemodeller og lærer seg å inkludere de små på en god måte i sin lek.

Musikk, drama og bevegelse:

Musikk

Gjennom musiske aktiviteter er barn og voksne sammen. Barna blir sosialisert inn i en gruppe og lærer seg de sosiale spillereglene. Forskjellige musikksjangre og forskjellig tempo skaper forskjellige stemninger og aktiviteter. F.eks. musikk med raskt tempo og mye rytme gir energi i kroppen og stimulerer til aktivitet. Rolig musikk gir ro i kroppen. Gjennom avslapningsøvelser får barna øket fokus og kunnskap om de forskjellige delene av kroppen og sin egen pust. Musikk med fokus på sanger og tekster styrker barns utvikling i forhold til både språk, konsentrasjonsevne og begrepslæring. Dette gjelder spesielt for fremmedspråklige barn. Rytme og bevegelse er internasjonalt, og gjennom lystbetont repetisjon av sangtekster og melodier «lurer» man språket inn. Barna må konsentrere seg for å huske både tekst, rytme og melodi.

For de yngste barna er det fint med enkle melodier og rytmer. Etter hvert blir det behov for mere variasjon og tempo. Sanger kan være korte, lange, rolige og tøysete. De kan synges sterkt og svakt, fort og langsomt. Ved bruk av f.eks. rytmeinstrumenter eller gitar blir det

mere variasjon og oppmerksomheten blir skjerpet. At barna får være med å spille og synge for hverandre gir mestringsfølelse.

Sang virker beroligende på barn. Det er fint å bruke faste sanger i forbindelse med måltider og samling. Dette gir forutsigbarhet og barna faller lettere til ro. Også ved bleieskift og i garderoben ser vi at sang og musikk stimulerer til fokuserte og deltagende barn.

Drama

Drama krever at man tar i bruk flere sider av seg selv samtidig. Slik bidrar dramafaget til å utvikle hele personligheten. Man trenes i å ta i bruk og bli klar over kroppsspråket, og å snakke foran andre. Man utvikler samarbeid og samhandling med andre. Dramafaget trener barnets evne til empati og bidrar til å utvikle barnets egen fantasi.

Et mål for å bruke drama med barn er at de selv spontant leker og fantaserer rundt det de har lært. Ved at barna er medvirkende rundt den kreative og skapende prosessen vil vi stimulere til undring og nysgjerrighet, og motivere for problemløsning.

Bevegelseslek

Barn trenger fysisk stimuli og de ønsker å bruke kroppen og bevege seg. Vi i barnehagen skal gi barna gode vaner når det gjelder fysisk aktivitet. Ved å ta utgangspunkt i barnas utvikling og forutsetninger vil vi leke, hoppe, krype, sykle, bygge, klatre og inspirere barna. Aktive og engasjerte voksne skal med hjelp og ros motivere barna og bidra til å styrke den fysiske, psykiske og sosiale utviklingen. Vi skal utfordre barnets motoriske utvikling både ute og inne, og skape situasjoner som gir barnet mestringsglede.

GRUPPEAKTIVITETER.

Rammeplanen beskriver 7 fagområder som skal ivaretas gjennom ulike aktiviteter i barnehagen:

- 1) Kommunikasjon, språk og tekst
- 2) Kropp, bevegelse, mat og helse
- 3) Kunst, kultur og kreativitet
- 4) Natur, miljø og teknologi
- 5) Antall, rom og form
- 6) Etikk, religion og filosofi
- 7) Nærmiljø og samfunn

Gjennom aktivitetene i verkstedgruppene sørger vi for å berøre alle disse områdene gjennom barnehageåret. Vi legger tilrette for ulike aktiviteter, mye med utgangspunkt i de voksnes kompetanse og interesser, slik at alle fagområdene gjenspeiles. Lek, kreativitet, glede og humor skal dessuten gjennomsyre arbeidet på alle læringsområdene.

Inneværende år har vi følgende grupper som vektlegger de respektive fagområder:

- musikk (fagområdene 1,2,3)
- drama/rollelek (fagområdene 1, 2, 3,7)
- ball-lek/bevegelseslek (fagområde 2)
- konstruksjonslek (fagområdene 4, 5)
- bøker og spill (fagområdene 1, 6, 5)
- forming (fagområdene 3, 5)
- Lesestund på biblioteket (arrangert av Bekkestua bibliotek) (fagområdene 1, 3, 6, 7)
- lekegruppe (varierte aktiviteter for de aller minste, trekker inn noe fra det meste!)

BESKRIVELSE AV AKTIVITETENE

*Lekegruppe

De yngste barna er fast med i denne gruppen. De har foreløpig ikke forutsetninger til å kunne foreta valg på lik linje med de større barna. Det vil foregå ulike aktiviteter, men vi prioriterer uteaktiviteter. Det er veldig fint for de minste å ha uteområdet for seg selv, og mange av dem sover store deler av den vanlige utetiden. Vi sørger for god bemanning, for å kunne gi alle den hjelp og oppmerksomhet de behøver.

Mål: -Barna skal få trening i de sosiale lekereglene
-Barna skal få øvelse i å ta kontakt med andre barn og opprettholde denne over tid.

*Drama/Rollelek.

Den mest spontane form for drama finnes i barns symbolske handlinger i rolleleken. Her er barnet både dramatiker, iscenesetter, forteller, skuespiller og sitt eget publikum i en og samme lek. Rollelek er en naturlig og viktig uttrykksform for små barn, og i gruppene vil det bli lagt

vekt på at barna selv bestemmer hva de vil leke. Som regel tar det ikke lang tid før både scene, roller og handling er bestemt. Likevel er den voksne tilstede som inspirator, støtte om det skulle oppstå konflikter, eller for å hjelpe barn til å tørre å påta seg roller de vanligvis ikke tar. For de voksne er denne gruppeaktiviteten også en unik mulighet til å observere barna i en naturlig lekesituasjon.

I denne gruppeaktiviteten vil vi også, hvis interessen er tilstede fra barnas side, kunne tilrettelegge for små seanser med mer tradisjonelt dukketeater/skuespill.

Mål:

- Barna skal få erfaring med de sosiale lekereglene
- Barna skal få en god opplevelse og føle seg verdsatt som lekekamerat
- Barna skal oppleve gleden ved å gå inn i en rolle og spille fra f.eks. kjente eventyr og sanger

*Konstruksjonslek.

I likhet med rolleleken vil denne aktiviteten inneholde mye sosial lek. For at man skal bygge noe sammen, må det først avklares hva man skal bygge, hvem som bygger hva, og hvordan dette teknisk skal løses. Dette gir barna god trening i kommunikasjon, samarbeid og problemløsning. Barna får øket begrepsforståelse, og teknisk innsikt ved bruk av ulike klossetyper/størrelser. Konstruksjonsleken vil ofte gli over i fantasilek med rollefigurer og handling etterhvert som byggverkene tar form.

Mål:

- Barna skal få erfaring i de sosiale lekereglene
- Barna skal få trening i samarbeid, kommunikasjon og problemløsning
- Barna skal få øket teknisk innsikt (størrelse, form, belastninger osv.)

*Bøker/Spill.

Her har barna mulighet til å konsentrere seg om å lese bøker eller spille spill sammen med en voksen i rolige omgivelser.

Vi samtaler om det vi leser, lærer regler i enkle (og etterhvert mer utfordrende) spill.

Mål:

- Barna skal få innsikt i nye (ukjente) bøker og fortellinger
- Barna skal lære regler, turtaking og andre teknikker i spill
- Barna skal øke sin begrepsforståelse, og få språktrening
- Barna skal forbedre evnen til samarbeid

*Tur til Bekkestua Bibliotek med lesestund

Biblioteket arrangerer Eventyrstund hver torsdag, ledet av en av bibliotekarene. De har valgt ut en eller flere bøker som de presenterer for barna på en levende og god måte. Det er grupper fra flere barnehager tilstede. Vi har med matpakkene og spiser lunch i kafè-områdeet.

*Forming.

Forming omfatter tegning, maling, modellering, papirarbeid, klippe/lime-aktiviteter, tekstil- og garnarbeider, snekring m.m. Barn uttrykker og bearbeider tanker og følelser gjennom formingsaktiviteter. De bearbeider også sine iakttagelser og sin oppfatning av virkeligheten. Forming er et fag som ofte brukes som metode i temaarbeid, men gjennom disse mindre gruppene får den voksne gitt barnet mer oppmerksomhet og veiledning i prosessen. Forutsetningen for at barna skal kunne bruke forming som et uttrykksmiddel er kjennskap til ulike teknikker og materialer, noe vi legger vekt på i denne gruppen.

- Mål:
- Gi barna kjennskap til bruk av ulike materialer og teknikker
  - Gi barna mulighet til å uttrykke sanseintrykk og følelser
  - Ta vare på og videreutvikle barnas kreative evner
  - Oppøve øye/hånd-koordinasjon
  - Oppøve finmotorikken

*Bevegelseslek/ballek

For førskolebarn er fysisk aktivitet og bevegelse forbundet med utviklingen av motoriske ferdigheter. Etter hvert som kroppen vokser, må det å beherske armer og ben, balanse og samordning av bevegelser øves opp. I lek erfarer barna kroppens muligheter, og de prøver ut ferdigheter. Dette gir større kroppsbevissthet og selvkontroll og utvikler romfølelse. Vi benytter oss av utstyr som baller, ribbevegg, matter, osv. Mulighetene for varierte aktiviteter er gode med det fine gymrommet vi disponerer i år. Vi har også tilgang på utfordrende klatrestativer og ballbinge på skolegården rett i nærheten, så dette vil vi benytte oss av så ofte som mulig.

- Mål:
- Gi barna øket erfaring innenfor fysisk aktivitet og bevegelse
  - Sørge for at alle blir kjent med mange muligheter for kroppslig aktivitet, og lære de grunnleggende motoriske ferdigheter
  - Oppøve grovmotorikken

*Musikk.

Musikk er et ikke-verbalt språk der barna får mulighet til lytting, utøving og samspill både i skapende og gjenskapende aktiviteter. Fra områdene musikk, sang og dans finner barna impulser og uttrykksmuligheter for følelser og tanker. Barns forhold til musikk er direkte preget av barnets naturlige nærhet til toner, klanger og rytmer, og vi vil vektlegge å høre mye på ulike typer musikk. Musikk benytter vi hver eneste dag i barnehagen, men gjennom vekstedgruppen får barna mulighet til å fordype seg i de ulike områder som lytting, rytmer, klanger, dans osv. Vi benytter også et eget program som kalles «Mini-røris», der musikk og bevegelse settes sammen.

- Mål:
- Barna skal få tid til å undre seg og eksperimentere innenfor ulike områder av musikkens verden
  - Barna skal få glade musikkopplevelser i små grupper
  - Barna skal få erfaring i bruk av enkle rytmeinstrumenter

ALDERSINDELTE GRUPPER.

Tveterjordet FUS barnehage er en barnehage med et aldersspenn fra 1 – 5 år. Hvert alderstrinn har sine spesielle behov som skal ivaretas, og dette legger vi spesielt stor vekt på når barna samles i aldersinndelte grupper 2 dager i uken. I gruppene blir det lagt opp både til lek med jevnaldrende og mer temarettet virksomhet.

De ulike temaene vil ofte gå igjen i de forskjellige gruppene, men innhold og arbeidsform vil være ulik for å ivareta progresjonen og de ulike utviklingsnivåer.

Gruppene har sin faste turdag hver uke, turenens lengde og innhold varierer ut fra barnas alder og interesser. På turene benytter vi oss i stor grad av barnehagens nærområder.

Se forøvrig månedsplaner i MyKid for flere detaljer.

1-2 åringene:

Marianne har hovedansvar for denne gruppen. Nina T, Sana og Lana er de andre voksne som er mest sammen med de minste i gruppeaktivitetene.

Hovedfokuset med de minste er lek og sosialisering. Vi er nære voksne som stimulerer i leken og hjelper barna i den sosiale samhandlingen.

Vi har også stort fokus på utelek. Det er et klart mål at barna skal ha noe utelek hver dag. Vi vil rusle noen små turer i nærmiljøet, benytte lekeplassen i skolegården og ellers være ute på barnehagens uteområde.

Årets satsningsområder; drama, musikk og bevegelse, skal også flettes inn i arbeidet med 1-2 åringene. Vi skal integrere musikken i hverdagen og legge vekt på å gjennomføre sangsamlinger hver dag. Dette ser vi at barna responderer veldig positivt på. Sang og musikk er viktig og fint for språkutvikling og det sosiale samspillet i gruppen. Vi skal også bruke musikk i organiserte aktiviteter som sangleker, dans og lytting til forskjellige typer musikk. Vi benytter gymrommet ukentlig. Her kan barna utfolde seg med andre typer fysisk aktivitet enn ute. Her er det muligheter for sykling på små sykler, ballek, turning og lek på matter og løping og fri bevegelse uten å bli hemmet av tykke klær og store sko!

Dramalek er populært for store og små. Vi vil konsentrere oss om eventyret om Bukkene Bruse.

3-5 åringene

Nina har hovedansvar for 3-5 åringene. Sammen med Siv og Mathias har de ansvaret for gruppen tirsdager og onsdager. På fredager er det Sana og Nina som står for gjennomføringen av planene.

Denne gruppen har fast turdag på tirsdager (husk egnet turmat i matboksene). Vi skal på turer i nærområdet; Skallum-skogen, Eplehagen (v Ringhøyden) og til lekeplasser i nærheten av barnehagen. Ettersom vårt eget uteområde er veldig begrenset, er det viktig for oss å komme oss mye ut. På turene legger vi inn ulike aktiviteter, f.eks. naturvev, rebus, følge med på årstidenes forandringer gjennom et bestemt tre osv.

Onsdager vil bli forbeholdt diverse inneaktiviteter. Gjennom ulike formingsaktiviteter blir vi kjent med forskjellige materialer og teknikker, vi vil også plukke med oss naturmaterialer når vi er på turer, og bearbeide dette når vi kommer inn. Vi skal ta opp den røde tråden i satsningsområdet drama, musikk og bevegelse. Vi skal gjøre oss kjent med ulike musikksgangere, bruke instrumenter, synge med bevegelser til. Vi skal også introdusere litt barneyoga, leke i hinderløyper m.m.

Fredager er hovedfokuset på dramalek. Vi skal dramatisere kjente eventyr, finner fram diverse rekvisitter og leker sammen. Dette har vi erfaring med gir stor inspirasjon til videre lek.

Bekkestua Bibliotek har et godt tilbud for barn som vi vil benytte oss av. Det er bl.a. ukentlige lesestunder, det arrangeres barnehagekino, «skummel samling» og «julepesial», masse gøy!

I løpet av året vil vi også innom tema om brannvern og førstehjelp for barn med denne gruppen. Vi er også lydhøre for hva barna er opptatt av og jobber videre med det som utgangspunkt.

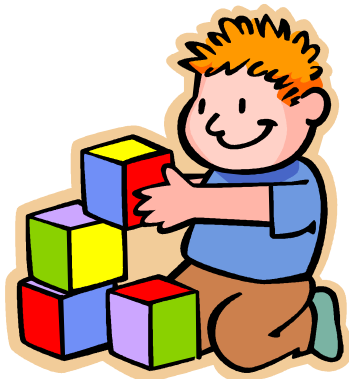
OVERGANG BARNEHAGE-SKOLE

Med våren kommer også forventningene rundt skolestart. Vi snakker om dette med de barna det er aktuelt for, og barna får komme med sine tanker rundt temaet. Vi forsøker å avdramatisere det som oppleves som skummelt, og fokuserer på nye venner og nye opplevelser. Øver på selvstendighet i påkledningen og toalettsituasjonen. Lærer å ha orden i klærne. Kunne følge felles beskjeder og lære å skrive navnet sitt. Vi benytter også div. oppgaveark med skole-relaterte utfordringer. Barnehagen drar på besøk til de enkelte skolene sammen med de kommende førsteklasingene. Personalet deltar på samarbeidsmøter som skolen arrangerer.

Dette året har vi pr.i dag ingen barn i barnehagen som skal starte på skolen neste skoleår.

PROGRESJONSPLANER FOR FAGOMRÅDENE

- språk, tekst og kommunikasjon
- kropp, bevegelse og helse
- kunst, kultur og kreativitet
- natur, miljø og teknikk
- etikk, religion og filosofi
- nærmiljø og samfunn
- antall, rom og form

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
SPRÅK, TEKST OG KOMMUNIKASJON	<p>begrepslæring i dagligsituasjoner</p> <p>her-og-nå erfaringer</p> <p>gjentakelser</p> <p>pekebøker, enkle bøker med lite tekst</p> <p>enkle rim, regler, sanger m. bevegelser, eventyr</p> <p>benevne fargenavn i naturlige sammenhenger</p> <p>bevisst, aktiv bruk av språket fra de voksnes side</p> <p>begynnende rollelek, samarbeid</p>	<p>sanger, rim og regler brukes aktivt</p> <p>samtaler og dramatisering i små grupper</p> <p>bøker med mer tekst, enkel gjenfortelling</p> <p>rollelek</p> <p>enkle regel-leker</p> <p>bruke fargenavn, benevne kroppsdel</p> <p>konstruktiv bruk av språket i konfliktløsning</p> <p>sette ord på følelser</p>	<p>deltar aktivt i "språk-tulle-leker", fortelle vitser, gåter</p> <p>kunne gi og ta imot muntlige beskjeder</p> <p>høytlesing fra bøker uten bilder, gjenfortelling, kunne fortelle historier</p> <p>samtale om følelser</p> <p>barneintervjuer</p> <p>avanserte regel-leker turtaking</p> <p>kjennskap til symboler som bokstaver, tall, ordbilder. Kunne skrive eget navn</p> <p>skoleforberedende aktiviteter</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
KROPP, BEVEGELSE OG HELSE	<p>bli kjent med egen kropp gjennom bevegelse i variert terreng</p> <p>bli kjent med funksjon og navn på enkelte kroppsdelene</p> <p>oppleve kroppslig mestring utfra egne forutsetninger</p> <p>sansomotoriske aktiviteter</p> <p>enkle finmotoriske aktiviteter</p> <p>korte turer, gjerne innenfor barnehagens eget område</p> <p>legge til rette for ulike søvn- og matbehov</p> <p>innarbeide rutiner i forhold til hygiene</p>	<p>ta utfordringer vedr. egen kroppsbeherskelse, tørre å prøve nye ting</p> <p>positivt forhold til fysisk aktivitet</p> <p>øve på grovmotoriske ferdigheter som klatre, krype, ballansere, hoppe</p> <p>lære om sansene og kroppens funksjoner</p> <p>turer i nærmiljøet</p> <p>kjenne til og benytte gode hygiene-rutiner</p>	<p>varierte grovmotoriske utfordringer som hinderløype og klatreaktiviteter, kaste og ta imot ball</p> <p>mer utholdenhet ved fysisk aktivitet, lengre turer</p> <p>ski, skøyter og lignende</p> <p>trene selvstendighet rundt påkledning (knapper, glidelåser osv)</p> <p>fokus på blyantgrep, klipping</p> <p>trene selvstendighet rundt hygiene og toalett</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
KUNST, KULTUR OG KREATIVITET	<p>få erfaring med ulike typer materialer, enkle formingsaktiviteter, skape noe, fokus på prosessen</p> <p>benytte musikk, dans, dramalek</p> <p>delaktig på barnehagens merke- og tradisjonsdager</p>	<p>stimulere kreativitet og fantasi gjennom å undre oss sammen</p> <p>varierte formingsaktiviteter</p> <p>ulike uttrykksformer</p> <p>oppleve mestring gjennom å skape noe av musikk, drama, forming, bruke rytmeinstrumenter</p> <p>utvidet materialkjennskap</p> <p>teaterbesøk</p> <p>formidle barnekultur gjennom rim, regler, sanger</p> <p>aktiv deltakelse barnehagens merke- og tradisjonsdager</p>	<p>mer avanserte formingsaktiviteter, konkrete oppgaver</p> <p>aktiv bruk av drama/rollelek</p> <p>benytte biblioteket</p> <p>museumsbesøk</p> <p>eksperimentere med musikkinstrumenter</p> <p>delta på div. kulturtilbud; teater, konserter osv</p> <p>norske merkedager og tradisjoner</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
NATUR, MILJØ OG TEKNIKK	<p>utelek hver dag uansett vær</p> <p>gode utelivsopplevelser</p> <p>begynnende erfaringer med dyr, insekter og planter</p> <p>begynnende erfaringer med ulike årstider og værtyper</p> <p>utforske hverdagslige teknikker som lime, åpne/lukke, sette sammen etc.</p> <p>enkel byggelek</p>	<p>turer alle årstider</p> <p>undre oss sammen i naturen</p> <p>benytte div. hjelpemidler som oppslagsbøker, lupe</p> <p>kjennskap til årstidenes virkninger</p> <p>kjennskap til nærmiljø og turområder</p> <p>ta vare på naturen, rydde etter oss osv</p> <p>erfare bruk av forskjellig verktøy og materialer</p> <p>konstruksjonslek med forskjellig byggematerialer</p>	<p>utvide turområdene</p> <p>forståelse for å ta vare på naturen, naturvern</p> <p>kunnskap om samspillet i naturen</p> <p>innblikk i IKT, spesielt gjennom bruk av digitale kamera</p> <p>mer avansert byggelek med ulik materiale og verktøy</p> <p>utforske teknikker for å finne kreative løsninger på ulike utfordringer</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI	<p>erfare at vi er forskjellige mennesker med ulike behov</p> <p>lære respekt for det som lever</p> <p>begynnende utvikling av sosiale ferdigheter</p> <p>vise omsorg og empati, kunne trøste</p> <p>gi uttrykk for egne følelser og meninger</p> <p>forskjell på rett og galt</p> <p>holdningsskapende arbeid mot mobbing</p>	<p>erfare at man kan bidra med ulike ting</p> <p>respektere hverandre</p> <p>ta vare på, og hjelpe hverandre</p> <p>bidra til å løse konflikter</p> <p>videreutvikle sosiale ferdigheter</p> <p>markere norske tradisjoner og høytider</p> <p>holdningsskapende arbeid mot mobbing</p>	<p>se andres behov og handle positivt ut fra det</p> <p>kunne argumentere for egne meninger</p> <p>filosofiske samtaler</p> <p>kjenne norske tradisjoner og høytider</p> <p>holdningsskapende arbeid mot mobbing</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
NÆRMILJØ OG SAMFUNN	<p>Gruppetilhørighet og felles opplevelser</p> <p>Bli kjent med rutiner og regler i barnehagen</p> <p>Korte turer, utforske det helt nære, f.eks barnehagens egen skog</p> <p>Familien min</p>	<p>Forholde seg til regler og rutiner, vise sosial kompetanse i hverdagen</p> <p>Kjenne til enkle trafikkregler</p> <p>Kjennskap til faste tursteder i nærområdet, eks. stadion, biblioteket, Bekkestua sentrum</p> <p>Familie</p>	<p>Forståelse av rollen som eldst i barnehagen, hjelpe til og ta hensyn til de yngre</p> <p>Trene på trafikkregler</p> <p>Kunnskap om brannvern og nødnummer</p> <p>Bedre kjennskap til nærmiljøet, utvide radius for turer, jevnlig bruk av biblioteket, besøk på brannstasjonen, museumsbesøk</p> <p>Enkel kartforståelse</p>

FAG	1-2 ÅRINGER	3-4-ÅRINGER	5-ÅRINGER
ANTALL, ROM OG FORM	<p>Begrepslæring i hverdagsaktiviteter eks. størst/minst, full/tom, over/under</p> <p>Tallregler</p> <p>Få erfaringer med ulike størrelser og mengder</p> <p>Få erfaringer innenfor sortering og kategorisering</p> <p>Enkle puslespill</p> <p>Ulike former, figurer, mønster.</p>	<p>Begrepslæring i forhold til antall, plassering, former</p> <p>Telling</p> <p>Konstruksjonslek</p> <p>Puslespill</p> <p>Spill med terning</p> <p>Likhet/ulikhet</p>	<p>Lek med vekt, volum og tid</p> <p>Tallsymboler</p> <p>Romforståelse, tegne kart</p> <p>Bruk av begreper som sirkel, kvadrat</p> <p>Spill, mer avanserte</p> <p>Leke med enkel matematikk</p>

PERSONALMEDVIRKNING OG KOMPETANSEUTVIKLING

Det er viktig at personalgruppen holder seg à jour og faglig oppdatert for å kunne gjøre en god jobb i barnehagen. Vi bruker derfor en del ressurser på kursvirksomhet og annen form for kompetanseheving som veiledning, møter og lignende.

Barnehagesektoren i Bærum kommune kommer hvert år med tilbud om diverse kurs til de ulike målgruppene i barnehagen med utgangspunkt i sektorens satsningsområder. Dette benytter vi oss av og lager planer for kursing av den enkelte medarbeider med utgangspunkt i dette tilbudet. De som er på kurs har ansvar for å dele stoffet med resten av personalgruppen.

Nytt personale og ikke-faglært personale følges opp med veiledning. Vi tar utgangspunkt i daglige aktiviteter og hendelser i barnehagen. Veiledningen foregår på avdelingsmøter og personalmøter, i tillegg til at vi har egne veiledningsmøter etter behov. Det er barnehagens pedagogiske personale som gjennomfører veiledningen.

Årskalender for personalmedvirkning og opplæringsplan 19/20

AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER	gjennomgående:
info om sikkerhet og rutiner	Personalmøte oppfølging nyansatte	Personalmøte	Personalmøte	Personalmøte	veilednings møter
planleggings arbeid	Brannøvelse	veiledning for ped.leder på dispensasjon	veiledning for ped.leder på dispensasjon	juleavslutn. personalet	
	veiledning for ped.leder på dispensasjon	FUS leder-opplæring, styrer			kurs ihht kommunens opplærings-plan
JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRIL	MAI	JUNI
Peresonal-møte, planlegging-arbeid	Personalmøte	personalmøte	personalmøte vurderings-arbeid	personalmøte	

FORELDREMEDVIRKNING

Årskalender for foreldremedvirkning 2019 /2020

AUGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DESEMBER	
Tilvenning av nye barn og samtaler med deres foreldre	Høstfest Foreldremøte	Foreldresamtaler Samarbeidsutvalgsmøte	Foreldresamtaler	Luciafrokost	
JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRIL	MAI	JUNI
	SU-møte Foreldrekaffe	evt. tema-møte for foreldre/personal	Foreldresamtaler Vurdering av året	SU-møte	Sommerfest